

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popodne, izvenredne nedelje in praznike. — Inserati do 30 petič & Din 2.—, do 100 vrst Din 2.50, od 100 do 300 vrst & Din 3.—, večji inserati petič vrsta Din 4.—. Popust po dogovoru, inseratni davek posebej. — Slovenski Narod velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.—. Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO

LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5

Telefon št. 3122, 3123, 3124, 3125 in 3126

PODRUŽNICE:

MARIBOR, Grajski trg št. 8 — — — — — ČELJE, Kocenova ulica 12. — Tel. 190.
NOVO MESTO, Ljubljanska c. Tel. št. 26. JESENICE, Ob kolodvoru 101. — — —
Račun pri poštnem Čekovnem zavodu v Ljubljani št. 10.351.

LAUSANNSKA KONFERENCA ZOPET NA MRTVI TOČKI

Nemci odklanjajo vse predloge — Njihovi protipredlogi so nesprejemljivi — Dvojna vloga Grandija vzbuja veliko ogorčenje

Lausanne, 5. julija. g. Po izročitvi skupnega načrta petih držav upnic Nemčiji ima nemška delegacija sedaj dve možnosti: ali sprejme razpravo načrta točko po točki in predloži pri drške glede višine pavšalne vsote ter medsebojne odvisnosti reparacij in medzaveznih dolgov, ali pa stavi nov predlog, da zruši enotno fronto upnikov, ki se ustvarja.

Nemška delegacija se je odločila za drugo možnost ter odklanja v svojem novem predlogu načrt takojšnje mobilizacije pavšalne vsote in prehaja zopet k staremu sistemu letnih plačil. Po novem načrtu bi Nemčija po triletnem moratoriju plačala vsoto 2 milijard zlatih mark v 10 do 35 letnih obrokih. Vprašanje transfera se je pustilo na strani. Politične protidržavne niso omejene. Izprcmemba fronte, ki prihaja od izraza v nemškem načrtu, je povzročila v Lausanni veliko pozornost. Nemška ponudba ne pristaja niti na polovico one vsote, ki jo zahtevajo upniki. Pri tem pa hoče nemška delegacija, da se vzame v pavšalno vsoto ne samo plačilo Hooverjev anuitet, temveč tudi belgijske zahteve v markah in ameriške zasledene stroške, tako da za reparacije kot take ne bi ostal noben aktiven saldo. Poleg tega obstojajo težkoče, ker odklanja Nemčija jingim dolgov napram Ameriki in ker označuje zadnji načrt kot končno veljavno in nesprejemljivo rešitev.

Vtis, ki ga je napravil nemški predlog v Lausanni, je deljen. Italija mu stoji simpatično nasproti. Zdi se, da meni Macdonald, da se more vzeti kot podloga za razpravo. Francija ga odklanja ter vztraja na načrtu komiteja petorice.

Lausanne, 5. julija. g. Macdonald je sprejel zastopnike tako imenovanih povabljenih držav, da jih informira o stanju reparacijskih pogajanj. Izjavil je, da se bodo pogajanja končala najbrže v petek. Na tej konferenci se je razpravljalo tudi o vprašanju tako imenovanih vzhodnih reparacij, ki se morajo tudi urediti v Lausanni. Zastopnik Češkoslovaške dr. Osuski je že v soboto zahteval tako zvane osvobodilne takse po 10 milijonov mark v 37 letnih obrokih. Kakor znano, je Češkoslovaška v Haag s podpisala Youngov načrt, tako da se ta pogodba ne more ukiniti brez pristanka Češkoslovaške. Danes se je konstituiral poseben studijski odbor za vzhodne reparacije, ki bo najprej proučil vprašanje fondov A in B. Govorji se tudi, da upa Macdonald na popustljivost Zedinjenih držav v vprašanju dolgov.

Herriot se je vrnil v Lausanne

Pariz, 5. julija. Ministrski predsednik Herriot je smeli ob 22.15 odpoval v Lausanne. Včeraj je imel dolgotrajne konference in razgovore glede finančne reforme in glede razčiščenja političnega položaja. Uspelo mu je pregovoriti svoje nasprotnike, da so zaradi zunanje politične razlogov opustili svoje nasprotujoče stališče in odgodili odločitev za nedoloten čas.

Dvoletnost Italije

Pariz, 5. julija. Znaki, da se je začela v Lausanni rušiti enotna fronta upniških držav proti Nemčiji, ki je bila dosežena šele pred par dnevi in ki jo je francoski tisk toplo pozdravil, dajejo danes francoskim ministrom povod za zelo ostre komentarje. Zlasti obširno pišejo vsi listi o včerajšnji izjavi italijanskega zunanjega ministra Grandija, ki jo je podal dopisniku »Petit Parisien« in v kateri se zavzema za brisanje vseh mednarodnih dolgov. Listi naglašajo, da vzbuja ta Grandijeva izjava vtis, da igra Grandi v Lausanni dvojno vlogo in da postopa najbrže v dogovoru z nemško delegacijo. Francoski finančni minister Martin je imel danes dopolnilno dolgo konferenco z ministrskim predsednikom Herriotom, s katerim sta razpravljala o tem postopanju Italije. »Journal« poudarja, da sprito postopanja Grandija Nemcev pač ne bo mogoče pregovoriti k popuščanju in vprašuje, kaj potem sploh še ostane od toliko nagašenega sporazuma petih velisil.

Pariz, 5. julija. Petin Parisien objavlja izjavo italijanskega zunanjega ministra Grandija, ki jo je dal lausannskemu dopisniku tega lista. Grandi pravi, da je po treh tednih pogajanj in razgovorov v Lausanni prišel do spoznanja, da je edina rešitev, ki bi bila v interesu vseh, popuščanje.

brisanje vseh dolgov. Konferenca je bila sklicana, da obnovi medsebojno zaupanje in s tem pomore mednarodni trgovini in sploh gospodarstvu zopet na noge. Konferenca mora končno veljavno urediti reparacijsko vprašanje. Pri tem ni mogoče drugače, kakor da se ravnamo po vsakodnevni molitvi v Očenahu, »odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpustimo svojim dolžnikom«. Da se to doseže, mora imeti vsaka vlada korajžje ne samo v besedah, marveč tudi v dejanjih prevzeti nase žrtve in riziko, ki ga zahtevajo sedanjí težki časi.

Pesimizem v Berlinu

Berlin, 5. julija. Položaj v Lausanni in izgledi na uspeh konference se v nemškem tisku presojajo dokaj različno. Vsi listi pa soglašajo v tem, da je prišla lausanska konferenca zopet na mrtvo točko. O izjavi Grandija piše »Lokal Anzeiger«, da ima italijanski zunanji minister tisočkrat prav,

kajti samo odločni prelom s protikolostjo more tvoriti izhod iz sedanjega nevdržnega položaja. Nemška delegacija naj dobro premisli, kako dolgo še more pod sedanjimi okoliščinami sodelovati na konferenci. List valj krivdo za neuspeh, ki ga je pokazala konferenca dosedaj, na Francijo, češ, da noče upoštevati stvarnih dejstev. »Vossische Zeitung« piše, da obstoja med upniškimi državami dogovor, po katerem nobena država eventualnega lausanskega dogovora ne bi ratificirala poprej, predno ne bi bila končana pogajanja z Zedinjenimi državami. To bi se moglo v najboljšem primeru zgoditi šele meseca decembra. To stališče je za Nemčijo popolnoma nesprejemljivo, kajti Nemčija pri teh pogajanjih med Ameriko in evropskimi državami upnicami, pri katerih nima prav nobenega opravka, noče biti ono jagnje, ki naj nosi grehe vsega sveta.

Naši učitelji zborujejo

II. banovinska skupščina JUU, sekcije za dravsko banovino

Ljubljana, 5. julija.

Danes dopoldne se je vršila v dvorani Delavske zbornice II. banovinska skupščina jugoslovenskega učiteljskega združenja, sekcije za dravsko banovino v Ljubljani. Od 9. do 10.30 je bila verifikacija delegatov, skupščina sama pa se je pričela ob 10.30. Zborovanje je otvoril predsednik sekcije g. Ivan Dimnik.

Predsednik se je v svojem obširnem poročilu najprej dotaknil smotrov novih pravil JUU. Organizacija mora stremeti za veljanjem vsega učitelstva v državi ker mu nalagajo nova pravila dolžnost delovati v duhu državnega in narodnega edinstva. V delokrog Uduženja spada po pravih tudi ustanavljanje pevskih, sokolskih, in ostalih kulturno in gospodarsko prosvetnih ustanov.

Najvišje načelno stremiljenje sekcije se je izražalo v tem, da bi se učiteljski stan tudi kot celota otreseel raznih vplivov in nehal živeti le ob ideoloških naziranjih po edinih skupin v narodu. Učitelstvo mora začeti dobivati lastne kulturne, socialne in politične vidike za usmerjanje svojega dela v šoli in med narodom. Zato je sekcija pobijala z vsi silo staro in kvarno mentaliteto presojanja učitelstva po skupinah politično strankarskega naziranja in ocenjevanja učiteljevega dela po njegovem osebnem političnem naziranju. Organizacija hoče doseči, da se bo tudi vsak učitelj poidelec ocenjeval le po delu.

Sekcija je ostala zvesta načelnemu stališču, da narodno in državno edinstvo ne sme služiti nikomur za to, da bi skušal z njim razdvajati stanovske vrste učitelstva in odcepljati katerokoli skupino od stanovske celote. Zato smatra za pogrešno mnenje, da kdo ne more biti član združenja, ker so v njem strnjene zdaj vse konstruktivne sile učitelstva vseh bivših vrst politično strankarskih naziranj. Sekcija se je v vseh stanovskih zadevah obračala v prvi vrsti na svojo stanovsko centralo. Morda bi bila hitreje dosegla kak uspeh, če bi bila ubrala drugo pot, toda šlo ji je za okrepitev vpliva združenja. Iz načelnih vidikov je vodstvo sekcije tudi dosledno pobijalo zgolj materialistično naziranje o nalogah in pomenu organizacije, četudi je največ dela posvečalo materialnim interesom stanu in članstva.

Zaščito članstva je sekcija izvrševala v smislu pravil, tako da je dosledno pobijala povzmetev metod bivše strankarske prosvetne personalne politike. Njeno načelno stališče je bilo, da vzpostaviti veljavno poklicnemu in strokovnemu delu ter strokovni in službeni sposobnosti pri nameščanjih. Končno je predsednik govoril še o kulturnih in strokovnih stremiljenjih učitelstva, o prosvetnem delu med ljudstvom ter o bodoči demokraciji in strokovnih združenjih.

Na predlog predsednika sta bili odposlani pozdravni brzojavki Nj. Vel. kralju ter ministru prosvote dr. Draganu Kojicu. Predsednik je pozdravil predsednika združenja Damjana Rašiča in omenjal njegove zasluge pri reorganizaciji učitelstva. Z njegovim prizadevanjem je učitelstvo močno pridobilo na vplivu na merodajnih mestih. Vse organizacije v banovinah stojijo na trdni podlagi, tudi se jo konsolidi-

ralo stamje v gospodarskem pogledu. Učiteljski dom v Beogradu je po zaslugi Rašiča popolnoma izplačan. Učiteljsko organizacije so povsod na strogo nacionalni podlagi. Predsednik združenja je zlasti polagal važnost na etično stran organizacije in je vsekoli propagiral za poštenost in odkritosrčnost med učitelji. Zeli mu iskreno dobrodoščilo. Predsedujoči je nadalje pozdravil pedagoškega delavca prof. Stanka Gogala, ki se je udeležil zborovanja prostovoljno brez vabila. Pozdravil je tudi navzoče zastopnike tiska, delegate in članstvo.

Besedo je povzel predsednik JUU g. Damjan Rašič, ki je izjavil, da je predgovornik preveč laskavo ocenil njegovo delo. To je velevala njegova prosvetna dolžnost, na kateri delamo vsi učitelji. Sekciji v dravski banovini mora izraziti zahvalo in priznanje udruženja. Povdaril je, da je največja naloga udruženja, da služi svojemu kralju in svojemu narodu. Kralj je personifikacija naše države. V tej službi naj učitelstvo ne pozna odmora in mej svojega delovanja. Učitelstvo bodi izven dnevnih politik in naj služi le dobrobiti nacije.

Govor predsednika Rašiča je bil sprejet z velikim odobravanjem.

Za verifikacijski odbor je poročal učitelj Kobač. Sledila je volitev 3 odsekov.

Iz občirnega tajniškega poročila posnemamo le nekaj važnejših in tudi za široko javnost zanimivih podatkov. Sekcija JUU za dravsko banovino šteje zdaj 33 sreskih društev. Lani je bilo v naši banovini organiziranih 2965 učiteljev, letos jih je pa že 3228. Šest sreskih društev ni poslalo podatkov o svojem delovanju. 27 društev je imelo 131 zborovanj in 112 pedagoških, znanstvenih in gospodarskih predavanj. To je najboljši dokaz, da društvo v polni meri skrbi za izpopolnitev in izobrazbo svojega članstva. Sekcija je pozvala sreška društva, naj sestavijo spiske neorganizirane učitelstva. Od 33 društev se jih je odzvalo le 7, ki izkazujejo 59 neorganiziranih učiteljev.

Odnovev stalnosti učitelstva je nujno potrebna. Sekcija je iznesla to zahtevo na seji glavnega odbora, kjer je bila soglasno sprejeta in predložena prosvetnemu ministru. Sekcija je tudi naprosila ministrstvo, naj se pri nameščanju v enaki meri upoštevajo poročene učitelje, kakor neporočene. Sekcija je prav odločno posegla tudi v akcijo za znižanje stanarin in se borila proti uredbi o ocenjevanju naturalnih stanovanj, ki je zadevala najbolj učitelstvo na deželi. Na merodajno mesto je poslala spomenico, v kateri predlaga, naj se priznajo učitelstvu naturalne dajatve glede kuriva, razsvetljave itd. v isti izmeri, kakor ostalim strokam državnih uradnikov, ki uživajo to ugodnost po posebnih zakonih.

Vse pozornost je sekcija posvečala stanovskemu vprašanju učitelstva. Posledica njenega prizadevanja je bil člen 62. finančnega zakona, po katerem se stanarina za naturalna stanovanja, ki pripadajo po specialnem zakonu, ne odbija, in pa ukinitev 2. odst. 29. člena uradniškega zakona, po katerem se je odbijala stanarina samoupravnih teles. Glede napredovanja je zdaj določeno, da se prošnje rešujejo tako, da pridejo pri napredovanju v postev v prvi vrsti oni, ki jih je satekal novi uradniški zakon tik pred napredovanjem, torej oni z 3, 14 in 20 službenimi leti. Organizacija dela na to, da bi učitelstvo s

Novi minister trgovine in industrije

Ljubljana, 5. julija. Z velikim zadovoljstvom je sprejela naša javnost, zlasti pa naši gospodarski krogi, vest o imenovanju odličnega našega gospodarskega strokovnjaka g. Ivana Mohoriča za trgovinskega ministra. Najvažnejše gospodarsko ministrstvo je prevzel iz vseh rok ministra g. dr. Alberta Kramerja mož, ki ga po dosedanjem plodonosnem delu in v mnogih važnih mednarodnih gospodarskih konferencah dobro pozna tudi zunanji svet. Ime našega novega trgovinskega ministra je enako nerazdružno zvezano z gospodarsko delavnostjo naše države, kakor je ime njegovega prednika z našim splošnim kulturnim in političnim življenjem. Poleg širokega obzora ga odlikujejo bogate izkušnje baš v onih strokah, ki jih obsega delokrog trgovinskega ministrstva.

Ob polnem razumevanju in čim izdatnejši podpori, ki mu jo bodo nedvomno nudili pooblašeni organi in ves naš gospodarski svet, bo gotovo z veseljem in priznano žilavostjo zastavljal vse svoje sile, da odvrne od naše države vsaj najtežje udarce, ki jih v tako obliki meri sipljejo na svet sedanje razdirane razmere. Nedeljene simpatije najširše javnosti so g. Ivanu Mohoriču tudi na novem, za vso državo tako važnem mestu zagotovane. A to mu bo v močno moralno oporo pri težkem, odgovornosti polnem delu.

Sokrivci mariborskih oficirjev pred Državnim sodiščem

Obtožene so tri ženske in en moški, ki so vedeli za priprave Milojkoviča

Beograd, 5. julija. Danes dopoldne se je pričel pred državnim sodiščem proces zoper obtožene civiliste iz Maribora, ki so bili zapleteni v afero nedavno od vojaškega sodišča obsojenih oficirjev mariborske garnizije. Obtoženi so poslovodja specijske tvrdke Caro & Jelinek v Mariboru, 30-letni Slavko Neumann, Charlotta Friedfeld roj. Prager, rodom iz Kaposvára, ločenka, ki je živela v obojskih s pokojnim poročnikom Milojkovičem, njena mati Adela Prager iz Legrada, madžarska državljanka, in 27-letna Milica Stefanović iz Užičke Požege, ki je imela prav tako ljubavne odnose s pokojnim Milojkovičem. Neumann je obtožen, da je posodil Milojkoviču pisalni stroj, na katerem je Milojkovič spisal in razmnožil svoj komunistični proglas na vojaštvo in na prebivalstvo. Ostale tri obtoženke pa se morajo zagovarjati zaradi tega, ker so vedele, kaj pripravljajo Milojkovič, pa tega niso prijavile oblastem.

Neumann se zagovarja, da je posodil pisalni stroj Milojkoviču iz priateljstva, ne da bi vedel, zakaj ga bo potreboval. Mislil je, da gre za kako uradne pisarje. Friedfeldova se zagovarja, da ji je sicer Milojkovič večkrat pravil o svojih idejah in pripravah, da pa vsemu temu ni posvečala posebne pozornosti in mu tudi ni ugovarjala, boječ se, da bi jo potem zapustil. Na Dunaj sta hotela potovati, da bi se tam skrivaj poročila. Na enak način se zagovarjata tudi Adela Pragerova in Milica Stefanovićeva, ki pravita, da o vsem onem, kar je pripravljali Milojkovič, nista nič vedeli. Razprava je bila opolno prekinitvena in se bo nadaljevala popoldne ter bo najbrže še danes objavljena sodba.

Imenovanja učiteljev

Beograd, 5. julija p. Na predlog prosvetnega ministra in v zvezi s členom 54 zakona o državljanstvu so imenovani naslednji dosedaj kontraktualni učitelji za stalne učitelje na svojih dosedanjih službenih mestih in sicer: Fran Čibic pri Dev. Marji v Polju, Rihard Gorup pri Sv. Joštu na Kozjaku, Maksimilijan Gros v Koprivnici, Alma Hrast v Cerkljah, Katarina Boštincič v Kostanjevici, Boris Furlan v Sostem, Leopoldina Kozelj v Tomišlju, Justina Mašič v Bogošini, Peter Nemec v Ščavnici, Oskar Novak v št. Vidu pri Ljubljani, Leopoldina Vodovnik v Murski Soboti, Albert Vošnjak v Ljubljani pri Lkiji, Edo Sočič v Sečah, Leonora Keršot na Vrhniki, Albina Lah v Senturju, Albin Štok v Ljubljani in Eliza Žgur v Toplicah, brez Lije. Upokojena sta Mladič Marija, učiteljica meščanske šole v Ljubljani in Matej Zgajnar učitelj v Blagovniku, brez Celje. Zaradi telefonike transmissije ne jamčimo za točnost imen. Op. ur.

Pred carinsko vojno med Avstrijo in Madžarsko?

Dunaj, 5. julija. AA. Listi poročajo, da je odpovedana trgovinska pogodba med Avstrijo in Madžarsko, ki je potekala pred dnevi. Skušali so uvesti provizorij do ne-

delje. Po poročilu Istov pa na poslednjih pogajanjih nikakor niso mogli skleniti avstrijskega in madžarskega stališča, tako da politični krogi ne izključujejo prav ostrih ukrepov na eni in na drugi strani. Ni izključen prav resen trgovinski spor med Avstrijo in Madžarsko.

Dr. Schober se umakne iz političnega življenja

Dunaj, 5. julija. AA. Bivši zvezni kancler dr. Schober je sporočil svojim političnim prijateljem, da bo odložil poslanski mandat in da prevzame vodstvo dunajske policije.

LJUBLJANSKA BORZA.

Devise: Amsterdam 2271.52—2282.88, Berlin 1828.47—1839.27, Bruselj 782.40 do 786.24, Curh 1097.89—1102.85, London 188.97—200.57, Newyork ček 6597.75 do 6626.01, Pariz 221.05—222.17, Praga 166.45 do 167.31, Trst 286.69—289.09.

INOZEMSKÉ BORZE.

Curh: Pariz 20.15, London 18.28, Newyork 512.12, Bruselj 71.30, Milan 26.17, Madrid 42.20, Amsterdam 207, Berlin 121.70, Sofija 3.72, Praga 15.17, Varšava 67.46, Bankrešta 3.06.

ljone 816.243.04 Din prometa. Bilanca znanja 125.554 Din, račun Mladinske Matice za preteklo leto izkazuje 580.512 Din prejemkov in ravno toliko izdatkov. Soglasno so bili sprejeti proračuni za prihodnje poslovno leto, in sicer za pevski zbor JUU, ki znaša 56.460 Din, za Mladinsko Matico, ki izkazuje 5040 Din prebitka, proračun JUU navaja 511.000 Din izdatkov in ravno toliko dohodkov, dočim je saldo obračuna prispevkov za učiteljski naraščaj in za učiteljsko samozabrazbo 35.129.60 Din.

Dopolnilno zborovanje je bilo zaključeno ob 13. in se bo nadaljevalo popoldne ob 15. z zborovanjem odsekov. Ob 18. se bo vršil občni zbor učiteljske gospodarske poslovalnice, jutri ob 8. pa se bo skupščina nadaljevala ter so na dnevnem redu poročila odsekov, poročilo nadzornega odbora, proračun za poslovno leto 1932/33 in resolucija.

odlično in prav dobro kvalifikacijo napredovalo v V. stopnjo po končanem 30-letnem službovanju, in sicer ne glede na starost.

Da ne bo več težav in zmešnjav pri razpisu učiteljskih mest, je pokrenila sekcija akcijo, da bi se prazna mesta sproti med letom razpisovala in se med letom tudi odajala, imenovane učne moči bi jih pa zasledile šele med počitnicami. S tem upa sekcija doseči tudi to, da se bodo razpisovala v bodoče vsa prazna mesta in se ne bodo zasedala s dodelitvami. V tekočem upravnem letu so delovali pri sekciji naslednji odseki: gospodarski, šolsko-upravni, odsek za narodno izobraževanje in »Prosvetoč.« odsek za obrtno in trgovsko nadaljevalno šolstvo, za kmetijsko in gospodinjko nadaljevalno šolstvo, za šolski radio, pevski odsek, odsek za učiteljski naraščaj ter končno novinarški in ekskurzijski odsek.

Blagajniško poročilo katerega je podal učitelj Grum, izkazuje v leto 1931/32 3 mi-

Meštrović o našem narodnem edinstvu

Razgovor slavnega kiparja s praškimi novinarji — Meštrović trdno veruje v naše edinstvo

Praga, 3. julija. Slavni jugoslovanski kipar Ivan Meštrović je prišel v petek v Prago kot član razstave, ki bo odločala o židovskem spomeniku. Praški novinarji so posetili Meštrovića in ga prosili za kratek razgovor. Meštrović jim je ustregel in izjavil med drugim:

»Po vojni sem drugič v Pragi. Pred šestimi leti sem bil gost prezidenta Masaryka in z njim me vežejo najlepši spomini na skupno borbo za narodno osvoboditev in ujedinjenje med vojno. Z Masarykom sem se stal takoj po njegovem prihodu v Rim pozimi l. 1914. in od takrat sem bil v starih stikih s predstavnikom naše borbe za osvoboditev.

Pred vojno sem bil v tesnejših stikih s vašimi umetniki. Zdi se mi, kakor da bi se bili medsebojno slovanski stiki nekoliko zlahkali, odkar so si pridobili vsi slovanski narodi samostojne države. To bo najbrž v zvezi s tem, da so se dali prej bolj in uspešneje gojiti kulturni stiki, dočim je zdaj mnogo državno-političnih in gospodarskih skrbi. Osamosvojitve je tudi privedla nekateri v sosedstvu živče narode do obme-

nih in drugih sporov. Prepričan sem, da bi se Jugoslovani in Čehoslovaci zelo dobro razumeli, tudi če bi imeli skupno mejo. Dobro bi dopolnjevali jugoslovanski temperament in živahnost čustvenost, ki karakterizirata Jugoslovane, s češkoslovanskimi sposobnostmi smotrne organizacije in sistematičnega področnega dela.

Škoda je, da je tako malo stikov med vašimi in našimi umetniki. Morali in mogli bi prirediti razstave pri vas in pri nas, umetniki bi se morali medsebojno posetiti, umetnost obeh narodov bi bilo treba pro- učevati, da bi po potrebi medsebojno vplivali druga na drugo. Zanimivo je, da ni preveč podlegamo zapadnim vplivom. To ni morda dokaz, da bi bili slovanski narodi manj sposobni in nadarjeni. Niso pa še imeli ugodne prilike, da bi v polni meri pokazali svoje lastne tvorne sposobnosti. V naši umetnosti je mnogo močnih talentov, ni pa še dovolj tradicije notranje izraznosti. Ne opaža se, da bi bila v naši mlajši umetniški generaciji kakšna enotna organizacija, ki bi bila za njo še posebno pomembna.

Kakor povsod, išče tudi pri nas mlada generacija najrazličnejša pota, da se umetniško izživlja. Seveda nastopa tudi proti starim, toda tako je bilo in tako tudi bo vedno. Zanimivo je, da se pojavlja v zadnjem času pri nekaterih najmlajših prazadevanje iskati tvorne pobude iz lastnega narodnega okolja. Kaže se tudi odpor proti prevladujočemu tujemu, zlasti pariškemu vplivu.

Proti koncu razgovora so novinarji vprašali Meštrovića, kaj sodi o bodočem razvoju jugoslovenskega narodnega edinstva. Meštrović je takoj pripomnil, da se nikoli ni pečal s politiko. Ko so mu po osvo- bolenju ponudili mesto v Narodni skupščini, je ponudbo odklonil. Sem umetnik je dejal novinarjem. Delam za svoj narod s svojo umetnostjo. Sem zdaj enako, kakor prej trdno prepričan, da jugoslovensko narodno in državno edinstvo ni resno ogroženo. Boli me vse, kar je na poti naravnemu in nujnemu zedinjevalnemu procesu, verujem pa, da ostane jugoslovensko edinstvo navzlic prehodnim težavam trajno neomajna resničnost.

Če zaide naš turist v Italijo

Kaj sta doživela dva naša turista, ki sta bila 11 dni proti svoji volji na počitnicah v Italiji

Ljubljana, 5. julija. V sredo, 22. m. m. sta se napotila iz Ljubljane dva znana sportnika, nogometaša SK Ilirije, da se povzpeta na Mangart. Imela sta s seboj vse potrebne dokumente, planinsko legitimacijo jima je overovala policijska uprava, na Jesenicah sta pa dobila propustnico. Ob 16.30 sta dospela v Belo peč, kjer ju je ustavil fašistični miličnik in ju legitimiral. Vse je bilo v redu. V hotelu »Pošta« sta naročila prenočišče in sta baš sedla za mizo, ko sta vstopila dva miličnika. Eden je bil Slovenec in je začel turista izpraševati o razmerah v Jugoslaviji, vendar ga odgovori očitno niso zadovoljili, ker sta naša fanta odgovarjala zelo previdno. V šali je začel obrekovati našo vojsko, povzdigoval pa je junštvo fašistov, češ, milijon fašistov zastojuje v Jugoslaviji bo njihova. Eden naših turistov je v šali odvrnil, da ne bo šlo tako lahko in da zastojuje za 5 fašistov en sam Slovenec. To je bilo za fašističnega usesa preveč. Zgrabila sta naša turista in ju na vozu odpeljala v Trbiž. Vrgli so ju v vlažno plesnivo klet, kjer sta prespala noč, vsa premočena, ker je bilo kakor iz škatle.

V četrtek zjutraj so ju zaslilišali, potem so jima na hrbtu zvezali roke in ju uklenje- li na verigi odvedli v jetnišnico v Ponteb. Tu so jima vzeli kakor zločincema prsne odtise, kakor jima je komisar objubil, da bosta lahko šla v nedeljo doma. Snet so ju odvedli v Trbiž, kjer sta turista sta bila prav vesela, mened, da ju bodo pustili domov. V Trbižu ponovno zaslišanja. Predložili so jima v podpis protokol, katerega pa nista hotela podpisati, ker ne razumeita italijanščine. Morala sta ponovno v klet, kjer so ju obdr-

žali do ponedeljka zjutraj, nakar so ju vkle- njena odpeljali v Videm v jetnišnico. Tu so ju ločili, enega so zaprli v celico št. 2, drugega pa v št. 9. Ves teden se nista videla. Za hrano sta dobivala le kruh in vodo, opol- dne pa neko smrdljivo neuzitno zmes. Za kazen, da sta tako hrano odklonila, jima ni- so dali vode. Vsak dan sta se smela pol ure izprehajati na 1.5 m širokem in 8 m dolgem, z visokim zidom obdanem dvorišču, kamor ni moglo sijati sonce. Vsako noč so ju po trikrat zbujali in prebregali postelji, če ni- mata skrite pile ali kaj podobnega. V celici je bilo strašno vroče. Postelja je bila zelo primitivna, kar je bilo prej v zimnici seno. Je zob časa izpremenil v smeti, da so se dvi- gali celi oblaki prahu, ako si se je malo premaknil. Tudi stenic in uši ni manjkalo, spala sta pa vseeno, ker sta bila preveč utrujena.

V soboto je pa prišla vesela vest, da sme- ta domov. Vrnili so jima vse dokumente, pla- čali vožnjo do Trbiža, hotel in prehrano. Do- bro so ju pogostili, na koncu se pa oprostili, češ, da je bila pomena. Zelo prijazno so našima fantoma svetlovali, naj v Jugoslaviji re- četa, da sta zašla in da so ju oblasti zdr- žale le zaradi osebnih informacij. Pa nista hotela o tem ničesar slišati in sta zahtevala potrdilo, da sta bila zaprta.

Po 11 dneh neprostovoljnega bivanja v Italiji sta prispela na Jesenice, kjer sta za- davo javila obmojnemu komisariatu in po- vedala, kako postopajo italijanske oblasti z našimi turisti. V nedeljo ob 16.30 sta z gor- njem prispela v Ljubljano in sta seveda na vso moč hvalila italijansko gostoljubnost in postrežljivost napram našim turistom.

Kavalirstvo ni izumrlo

Nekoliko čuden, a vendar sodoben prizorček sredi ljubljanske ulice.

Ljubljana, 5. julija. Čez kavalirstvo smo že zdavnaj napravili križ in ljudje bi dandanes obsojili vsakega kavalirja, da je šema. Celotno kavalirstvo, ki so ga nekoč kavalirski, da so ba- jekti, premoali možati, ter je njihov ideal možak, ki se zna pošteno pridružit in tudi zamahniti, če nanese, pa najsi je bunka na- menjena celo zastopnici nežnega spola. Ka- valirstvo dandanes lahko diči le ženske in moški cenijo le ženske, ki so tako rekoč na- darjene s kavalirstvom. Nekdaj je moralo biti dekle lepo in bogato, da je lahko pri- jadrlo srečno v zakonski pristan, zdaj pa mora biti poleg tega še kavalirsko. Gospodi- njiti ji sicer ni treba znati, mora pa znati streči pradergemu možu, mora vedeti vedno, kje ga žuli bevelj in kako mu je treba pre- gnati črne skrbi že preden jih je razodel. Sicer se pa na te stvari najbolj razumejo ženske. Treba je le zabeležiti primer, ki do- kazuje, da kavalirstvo kljub vsemu ni še iz- umrlo tudi med moškimi.

Kdor je videl ta prizorček na Miklošiče- vi cesti, je seveda takoj izgubil vero v kava- lirstvo. Neki možak je robantil ter rohnol po cesti, kot da so ga vrgli iz gostilne. Brusil je pete za damama in ju obkladal vse prej kot z lepo zvenetimi priimki. V podkrepitev tega novodobnega kavalirstva je nedelitelno privzdigoval noge, kot da se uči plesati bar-

daš. Noge pa niso brcale v prazno, temveč so se vedno nenežno dotaknile dame. Ker so pač ženske kavalirke, se mu obranca ni postavila po robu in je potrpežljivo spreje- mala ploho brc.

Ljudje, ki so opazovali prizorček, se niso prav nič čudili. Takšne zadevščine so pač po- vsem vsakdanje. Močnejši spol se vendar mora uveljavljati ter pokazati, kaj more in zna. Nikomur ni prišlo niti na misel, da bi se zavzel za damo, kdo bi se pa vikal v za- sebne zadeve!

Le nekemu možaku, ki se mu je kavalir- stvo usidralo v kosteh iz zaletih časov, je zavrela kavalirski kri. Ni pa izvekel brid- koga rapirja in tudi ne vrgel nasprotniku v obraz rokavice, le dostojanstveno je povzel besedo ter pogumno pripomnil, da takšen čaršad ni umetnost in ne junštvo. Naj bi spoštovani gospod raje skrival surovinski talente. Sredi velemestne ceste doslej še vs- eno nismo brcali dam. Takšnega luksusa si ne sme privoščiti nihče.

Spoštovani gospod je kvitiral nesodobno opazko:

— Kaj pa počeš? Mislil, da te bom prosil za dovoljenje, če smem brcniti svojo ženo? Zakaj se pa praskaš, kjer te ne srbi? In zaplesal je tako, da se je njegova odlič- na noga dotaknila v krepkem zamahu konca kavalirjevega hrbta.

Trgovska samopomoč

Ljubljana, 5. julija.

V lepi dvorani Trgovskega doma je bil smoti občni zbor Trgovskega dobrodelnega društva »Pomoč«, ki je bil prav dobro ob- iskan.

Ko je predsednik g. Karel Kregar otvoril zborovanje in imenoval za overovalca gg. Sušnika in Kristofa, je pozdravil zastopnika banske uprave, vladnega svetnika g. dr. Borštnerja, predsednika Društva trg. potni- kov g. Kreka in predsednika pomočniškega zjora g. Melizerja ter se spomnil umrlih čla- nov, nato je za podpredsednik g. Ivan Baho- vec podal obširno poročilo uprave, ki pred- vsem omenja razne slične ustanove, kjer je članstvo rapidno naraščalo, končno so pa ne- katere teh organizacij žalostno končale, a »Pomoč« se je navzile tem dogodkom in splošnem razburjenju vzdržala s prav majh- nim aparatom. Delovanje društva moramo vzdržati na vsak način zlasti zaradi težkih časov, ko so člani in svojci umrlih v največ- jem pomanjkanju gotovine, zato je pa treba pridobiti čimveč članov. Ze itak znosljive upravne stroške je odbor znižal na polovico, v petih letih je pa »Pomoč« izplačala na po- smrtinah 609.460 Din, minulo leto pa 120 ti- soč 200 Din, a letos že 78.000 Din, česar go- tovo nobena druga podobna organizacija s tako malim številom članov ni mogla storiti. »Pomoč« je torej na zdravih nogah, ker slo- ni na moralni podlagi, a tudi odbor je rade- volje brezplačno deloval v korist društva. Denar je varno naložen in društvo ni bilo pri izplačevanju nikdar v zadregi, posebno krepko oporo ima pa društvo pri Zdrženju trgovcev, ki mu občni zbor izreka zahvalo. Novi obrtni zakon nudi trg. organizacijam možnost, da si ustanove posmrtno, bolniško in starostno zavarovanje in člani Zdrženja že pobirajo podnise za socialno zavarova- nje, predsednik Zveze gremijev g. J. J. Kav- rič, ki društvo sporoča pozdrave, se pa ta- koj odzpelje k novemu ministru trgovine, na- šemu trgovstvu tako naklonjenemu g. Ivanu Mohoriču radi uvedbe obligatornega čla- nstva pri posmrtnem društvu, ki bo najbrže tudi vpeljano in trgovstvo rešeno nadaljnjih skrbi v tej pereči zadevi. Če bo za socialno zavarovanje zbranih dosti prijav in, ko »Po- moč« po potrebi priključi še okoliško trgo- vstvo, se bodo tudi prispevki znatno znižali, posmrtnine pa zvišale.

Po odobravanju je g. Kristof priporočal, naj zaradi padanja števila članstva misli ob- dor tudi na osiguranje vplačil še živih čla- nov, nato je za blagajnik g. Ivan Zeleznikar poročal o računskem zaključku, ki izkazuje saldo 116.746.21 Din, nakar so zborovali za predlog nadzornikov g. Kovarja in Platnerja soglasno sprejeli absolutorij. O stroških se je razvila doloma prav burna debata, ki so vanjo posegli gg. Šolčarič, brata Žviž, Be- šter, Kralj in Krak, končno se je pa po

stvarnih in neovrgljivih pojasnilih predse- dna g. Kregarja, podpredsednika g. Ivana Babovca, blagajnika g. Zeleznikarja in tajni- ka g. Šmuka, ki so vsi poudarjali znižanje proračuna na polovico ter velik uspeh od- bora pri dosegu izredno širokogrudne vs- estranske podpore Zdrženja trgovcev, zlasti pa nadvse varno gospodarstvo, članstvo za- dovoljilo s pojasnili in je po g. Kralju iz- reklo zaupanje odboru, češ, da so enaki po- javi trenutnega nesoglasja na dnevnem redu vseh podobnih organizacij, ker je javnost zaradi žalostnih izkušenj pri drugih organi- zacijah oplašena, nadalje je pa govornik iz- javil tudi željo po izpremembi pravil, ki bi bila sprejemljiva tudi za mlajše člane. Ko so se tudi malenkostni očitki g. Beštra proti poslovanju izkazali za neupravičene, je ob- čni zbor sprejel proračun soglasno in na pred- log g. Arka soglasno izrekel odboru zahvalo za nesebično delo.

Jesenska vinska razstava

Glasom sklepa velesejanske kmetijske- ga odbora priredi le-ta tudi letošnja jesen od 3. do 12. septembra obsežno kmetijsko razstavo, ki bo obsegala razne kmetijske pa- noge, predvsem vinarstvo, mlekarstvo in si- rarstvo, čebelarstvo in zelenjadstvo.

Kar se tiče vinogradarstva, bo to usmer- jeno na precej široki podlagi, tako da bodo mogle konkurirati med seboj ne samo vinar- ske zadruge, vinarstva društva in trgovska podjetja, marveč tudi posamezni producenti z raznimi vinskimi pridelki iz Dravske ba- novine.

Cela vinska razstava bo skupno v enem paviljonu (ne pa raztreseno v kojah po raz- nih paviljonih). Posameznim razstavljalcem, oziroma skupinam, bo odmerjen gotov pro- stor po prav nizki odškodnini. Uredil si ga bo lahko samo po svoje, toda po od velesej- skega kmetijskega odbora določenem načr- tu. Tudi točenje v tem prostoru bo lahko vsak razstavljalec sam opraviljal, toda po od- borovih navodilih. Od skupitka bo pa moral odloptiti gotov odstotek v kritje razstavnih stroškov. Tozadevna vabila s pojasnilom se bodo sicer kmalu razposlala posameznim korporacijam, vendar producenti, ki se ho- jejo udeležiti s svojimi vinskimi pridelki na tej razstavi, lahko že sedaj javijo velesej- skemu uradu v Ljubljani svojo udeležbo z navedbo vinskih sort, ki jih nameravajo raz- staviti.

Razstava je sicer skupna, toda ker bo vsaka skupina, oziroma vsak razstavlja- lec, in bo eventualno sam svoje blago to- čil, mu bo s tem dana ugodna prilika, da stopi osebno v stik z eventualnimi intere- sienti za njegov pridelek. Na ta način mora izostati večkrat neopravičen odtok in pred- sodek, češ, da točaji in aranerji takih pri- redib dajejo prednost le gotovim razstavlja- cem. Tako se bo marsikateri še septembra lahko pobahal s svojim lanskosejenskim iz- bornim pridelkom.

Enako postopanje bo v mlekarstem, si- rarstem in čebelarstem oddelku.

Beležnica

Koledar.

Danes: Torek, 5. julija katoličani: Ci- ril in Metod, Dobruška, pravoslavni 22. junija.

Današnje prireditve.

Kino Matica: Planine v plamenu.

Kino Ideal: Temna pota.

Dežurne lekarne.

Danes: Trnkoczy, Mestni trg 4 in Ra- mor, Miklošičeva cesta 20.

Drugi izlet naših učiteljev

Ljubljana, 5. julija.

Ekskurzijski odsek JUU v Ljubljani si je že s svojim prvim skupnim avtobusnim izletom, ki ga je priredil pred tedni v do- movino dr. Ivana Tavčarja in Ivana Can- karja, pridobil splošne simpatije. Naval na prvi izlet je presenetil tudi prireditelje sa- me. Za to nedeljo, 10. t. m. pa organizi- ra EO avtobusni izlet med gorenske Pod- gorice. Podgorje imenujemo pokrajino, ki se razprostira na južni strani med ve- likanoma Grinovecem in Storžičem in nu- di verno sliko delovanja in življenja naše- ga žilavega, za splošni napredek podjetne- ga ljudstva.

Odhod ob 7.30 izpred Figovca. V Dom- žalah ogled radio oddajne postaje. Skozl Mengeš, ki je znano industrijsko središče slannikarske obrti, Cerkije, središče Podgorja. Tipičen kraj gorenske priidnosti pod vnozjem Kravca. V Cerkijah ogled rojstne hiše slavnega domačina Davorina Jenka, skladataja himne »Bože pravde«.

V Veleovem, prvi nadaljnji postaji ekskur- zivistov, ogled znanega božjega hrama, ki je bil zgrajen leta 1163. Cerkev hrani lepe slike Kremsers-Schmida. V Kranju, metro- poli Gorenjske, daljši postanek. Znamenit- za lupna cerkev iz leta 1491, sezidana v gotskem slogu. S Pungarta krasen razgled na dolino Save. Obisk zadnjih počivališč pesnika prvaka dr. Franceta Prešerna (180—1849) in Simona Jenka, pesnika Sor- škega polja. Kranj se je zadnja leta v in- dustrijskem pogledu močno razmahnil, nad vse pa se je dvignil tudi v nacional- nem pogledu, ko je postavil kot prvo slo- vensko mesto spomenik kralju Petru v parku pred Narodnim domom. Po ogledu kranjskih znamenitosti skupni obed. Skozl Bitnje in Zabricno — ob poti leži idilčni Ajmanov grad ter v samotnem gozdičku skrita crngrobska cerkev, ki hrani rebro morske deklice, v Škofjo Loko. Tam par- urni postanek. Ogled mnogih zanimivosti ter odmor s kopanjem v kopališču tam- kajnjega olepševalnega društva v vab- ljivi poljanski Sori (Kopalne obleke). Po- vratek v Ljubljano v večernem hladu.

Stroški za celokupno vožnjo s prehrano Din 65, ki jih je vplačati obenem s pri- javo do petka 8. t. m. v tajništvo JUU v Ljubljani, Franciškanska ul. 6. I. nadst. Ker je število sedežev omejeno, se bodo upoštevale le prijave po vrstnem redu, po terminu pa le v toliko, kolikor bo prostih mest.

Cvetlični trg

Ljubljana, 5. julija.

Na Nabrežju 20. septembra je cvetlični trg, ki ga doslej najbrž niso še mnogi opa- zili, zadnje čase je pa čedalje bolj živahen. Prodajalci, žensk in otrok, je čedalje več, pa tudi cvetja je kar nakopičenega. Davi je bilo cele kupe rdečih nageljnov, nekaj li- lij, fant z Jesenic je pa prodajal rododen- dron, prinesel ga je natlačeno polno veliko kosaro.

Otroci skačejo s šopki pred mimoidoče ter ponujajo cvetje, toda gospodinje se jim spretno umikajo in je ta lov za dimarčji skoraj zanimiv, vendar pa nič kaj vesel, saj otroci ne prodajajo šopkov zato, da bi se potem za izkupični sladkari s sladole- dom. Nageljne prodajajo tudi kolporterke, ki jim je ta poklic, namreč prodajanje cvetja, prvi, čeprav tudi rade prodajo cele kupe listov. Naši kolporterji, žal, niso pre- več podjetni, čeprav po izidu listov dirka- jo z njimi po mestu kar se da, toda pozne- je, kot se zdi, na ta račun nekoliko preveč potivajo. Pri nas smo namreč v tem po- gledu velemestni, da že čez uro listi niso več »sveži«, kar resignirano priznavajo kolporterji s tem, ker jih več ne ponujajo.

Na cvetličnem trgu je pa kupčija s cvet- jem bolj živahna, ne po kolportersko za- spana. Prodajalke izrabijo vsako priliko, da spravijo cvetja čim več v promet in vsi prodajalci ga ponujajo živahno, kot da si prišel na kakšen orientalski bazar.

— No, fant, odkod si jo pa ti primahal z rododendronom?

— Z Jesenic sem se pripeljal.

— Ali se ti ne zdi predraga vožnja v Ljubljano?

— Saj imam režijsko karto.

— In mn-gro prodas? Kaj pa napraviš s cvetjem, ki ti ostane?

— Nazaj ga peljem, enkrat ga bom že prodal.

— Kje si ga pa nabral?

— Na Možaki, na pečinah. Dovolj ga je, samo plezati moraš znati.

Nista se razumela.

— Gospod generalni ravnatelj, ali bi ne bilo bolje, da bi vas fotografiral v fraku?

— Nikar ne delajte ceremonij, kar obdržite svoj beli plašč na sebi.

Umetnost ljubiti.

— Ali se da pomagati proti lubezni na prvi pogled?

— Prav lahko. Treba je samo po- gledati predmet oboževanja drugič.

Pred poroto.

Obtoženčeva podjetja so zadnje čase hitro pešala. Ničesar več ni mogel do- seči...

Glas iz občinstva: Niti državne me- je.

Sindikalni svet in socialno zavarovanje

Sklepi velikega sindikalnega sveta glede saniranja in konsolidacije socialnega zavarovanja

Ljubljana, 5. julija.

V Zagrebu je zboroval te dni veliki sin- dikat sveta svobodnih delavskih organizaci- j, ki je razpravljal o položaju delav- skega zavarovanja. Posvetovanju sta se udeleževala med drugimi delavskimi za- stopniki tudi g. Uratnik iz Ljubljane in Pe- teijan iz Maribora. Veliki sindikalni svet je sprejel v plenumu važno resolucijo, gla- sečo se:

»Nemudoma naj se razpišejo in izvrše volitve za delavsko zavarovanje. Svet vi- di v tem enega glavnih pogojev za sanacijo in konsolidacijo delavskega zavarovanja in za vrnitev zaupanja delavcev v to njho- vo ustanovo. Sedanji zakon je treba koli- kor se tiče pravic v celoti uveljaviti s tem, da se zavarovanje za starost, onemoglost in smrt izvede s sredstvi, ki jih določa zakon o zavarovanju delavstva. Vse dose- danje pravice zavarovanih delavcev in na- meščencev ter njihovih rodbin morajo biti v polni meri zaščiteni.

Treba je povišati prispevek do maksi- malnega z zakonom dovoljenega zneska v stroki zavarovanja za primer bolezni za vse urade izvzemši one, ki so aktivni. Zahtevamo, da se obnovi odredba, da imajo bolni delavci pravico ležiti se 52 ted- nov. Prispevno tarifo zavarovanja za pri- mer nesreče je treba zvišati na ono stop- njo, ki bo nam jamčila, da v tej panogi ne bo deficita. V zavarovanju v primeru onemoglosti, starosti in smrti, ki ga je treba takoj uvesti, naj bo s prehodnimi odredbami omogočena preskrba onemoglih in starih, ne da bi se čakalo na več let trajajočo karencio. Zahtevamo državno po- dporo za vse panoge zavarovanja, zlasti pa za neodložljivo uvedbo zavarovanja za starost, onemoglost in smrt.

Krajevni organi zavarovanja morajo do- biti v izvajanju bolezenskega zavarovanja široko avtonomijo. Centrala delavskega zavarovanja naj upravlja samo fonde za skupne cilje zavarovanja. Avtonomnim krajevnim organom bo treba naprtiti vso odgovornost za njihovo delo in rezultate dela. Zahtevamo, da se upravni stroški čim bolj znižajo, da se prilagode denarnim sredstvom zavarovanja, da se poer stavi administracija ter uredita zdravniška in le- karniška služba. Zahtevamo skupnost vseh ločenih zavarovani s skupnim delavskim zavarovanjem, dokler pa tega ne bo mogo- če tudi organizacijsko izvesti zahtevamo kolaboracijo vseh teh ustanov, tako da delavci in nameščenci pri prehodu iz ene ustanove v drugo ne bodo izgubljali že pri- dobljenih pravic. Zahtevamo pri tem tudi skupno izkoriščanje njihovih zdravstvenih ustanov.

Veliki sindikalni svet svobodnih delav- skih in nameščenskih organizacij Jugosla- vije nalaga svojim predstavnikom, da te zahteve v samoupravah socialnega zava- rovanja in na drugih merodajnih mestih

Trgovci in socialno zavarovanje

Ljubljana, 5. julija.

Zdrženje trgovcev v Ljubljani sporoča cenjenim gg. članom z ozirom na notico v »Slovenskem Narodu« in »Jutru« glede iz- vedbe socialnega zavarovanja, da se mora v zmislu določil obrtnega zakona zbrati najprej zadostno število pismenih izjav, da so člani združenja načelno za zavarovanje. Ministrstvo trgovine in industrije bo pa izdalo za tako zavarovanje poseben pravil- nik, na podlagi katerega se bo to zava- rovanje izvedlo. Zato Združenje trgovcev ni- kakor ne more navesti zneskov, ki se bodo v ta namen plačevali. Na vsak način bo so- cialno zavarovanje osnovano v načelu na popolni avtonomiji in ne bo v nobeni zvezi s socialnimi ustanovami drugih stanov. O vseh nadaljnjih ukrepih glede zavarovanja, kakor tudi zavarovalnih prispevkov bo od- ločal poseben odbor trgovcev, ki bo še pred uveljavljenjem pravilnika o prispevkih vprašal za mnenje posamezne člane, tako da bo o tem odločalo le trgovstvo samo in ob zmerni režiji bodo prišli prispevki edi- ne le v prid in korist članov. Zato prosimo cenjene gg. člane, da ne oklevajo pri nabi- ranju podpisov, temveč, da to delo pospe- šijo, da pridemo čim prej do uresničenja naših želj.

Uprava Združenja trgovcev tudi prosi cenjene gg. člane, da se v bodoče v vseh stanovskih zadevah ne obračajo za poja- snilo potom dnevnega časopisa, temveč da se poslužujejo uprave združenja, ki je za to tu, da daje vse potrebne informacije, zlasti pa v takih vprašanjih, ki za javnost nimajo nikakega pomena, kakor n. pr. so- cialno zavarovanje. Ker so gg. člani glede izvedbe socialnega zavarovanja dobili po- tom okrožnice dovolj točna pojasnila, ustvarja javno vprašanje nepotrebno ne- razpoloženje, ki samo ovira administrativ- no poslovanje, za katero se od posameznih gg. članov uprave, ki zbirajo podpise in se trudijo za organizacijo socialnega zava- rovanja, zahteva mnogo osebnih truda in požrtvovalnosti. — Predsedstvo uprave Združenja trgovcev.

V novem stanovanju.

— Streha vaše hiše je tako slaba, da mi voda neprestano kaplja na glavo. Kako dolgo bo to še trajalo?

— Ali mislite, gospod, da sem vre- menski prerok?

Društvo za ustanavljanje in vzdrževanje šolskih zobnih ambulatorijev bo poverilo izdelovanje družstvene zobne paste, ustne vode in zobnega praška domači tvrdki in razpisuje

natečaj

ZA NAJUGODNEJŠO PONUDBO.

Zaradi cenejših kontrol in lažjega poslovanja mora izdelovalec obratovati v Ljubljani. Ostali pogoji se zvejo pri glavnem tajniku društva g. dr. Jos. Tavčarju, Gledališka ulica 4, kateremu je tudi poslali ponudbe najkasneje do 20. t. m.

Dnevne vesti

— Premestitev srednješolskih profesorjev. Z ukinitve III. državne gimnazije v Ljubljani so premestili na I. državno realno gimnazijo ravnatelj gospod Kuno Hočevar in profesorji gg. Marko Bajuk, Franc Čemažar, Ivan Dolenc, Franc Grafmayer, Vinko Kalan, Fran Kobal, dr. Stanko Leben, dr. Jože Lovrenčič, Vincenc Marinko, Slavko Raič, Rudolf Sodnik in Albin Zabkar.

— Kolikovanje potrdil, odnosno izpričeval vajecev in pomočnikov. Na razna vprašanja pojasnjuje zbornica za TOI, da podlegajo izpričevala vajecev o trajanju učenja, bodisi, da se je učenje dovršilo ali pa pred časom prekinilo, kolku 20 Din. Izpričevala ali potrdila, ki jih izdaje zadruga vajecev, ki pri pomočniškem izpitu niso pokazali zadostnega uspeha, da so dovršili učni čas brez pomočniškega izpita, je kolikovanje s kolkom za 10 Din, pomočniška izpričevala, to je izpričevala o vedenju in pokazani izobrazbi med službo pa s kolkom za 20 Din. Tej taksi pa podlegajo pomočniška izpričevala samo, ako se ne izdajajo v poslovni knjižici, dočim so v teh knjižicah izdana izpričevala oproščena kolikovanja.

— Jesenska umetnostna razstava v Ljubljani. V okviru jesenskih razstavnih prireditvev bo uprava Ljubljanskega velesejma priredila tudi umetnostno razstavo žena v slovenski umetnosti. V postev pride zlasti ženski pokret. Razstavo se zamorejo udeležiti vsi slovenski likovni umetniki s prodanimi in neprodanimi umetninami. Prevozne stroške v Ljubljano plača razstavljalec sam, vendar je odvoz po železnici brezplačen. Razstava se vrši od 3.—12. septembra. Zadnji prijavni rok je 15. julij. Udeležba je brezplačna do števila 10 umetnin. S prijavo naj se po možnosti pošljejo fotografije umetnin, namenjenih za razstavo, v delno uporabo za reprodukcije. Previdne so tri denarne prve nagrade in sicer: a) za najboljši slikarsko delo, b) za najboljši originalni ženski portret, c) za portret, ki bo od obiskovalcev ocenjen kot najboljši (vsak obiskovalec bo dobil listek, s katerim voli najboljšo delo). Poleg tega se bodo nekatera odlična dela diplomirala in nagradila po možnosti tudi denarno. Osebnostna vabilna na udeležbo se ne razpošiljajo. Aranžma bo v večjih rokah umetnika.

DANZING
V HOTELU »TIVOLI«
Od danes dalje vsak večer.

— Zveza bojevnikov Ljubljana priredi letos 10. julija svoj vsakoletni tabor na Brezjah. Polovična voznja je dovoljena na vseh prokah savske in dravske banovine do postaj Otoče in Radovljica ter velja za vse udeležence. Na obojni postaji se kupi cel vozni listek, ki je veljaven tudi za nazaj, ako se izkaže udeleženec s potrdilom o udeležbi tabora. Taka potrdila bo izdala zveza 9. in 10. julija na Brezjah. Zato hranite kupljene železniške karte za povratek. Dolžnost vsakega bojevnika je, da se tabora udeleži, da pokažemo s čim večjo udeležbo moč naše organizacije. Bojevniki, agitirajte tudi pri svojih prijateljih in znancih za udeležbo. Tabor bo vodil naš priljubljeni predsednik tovarš general Maister. Posebnih vabil zveza letos ne bo pošiljala niti posameznikom niti društvom, vabljani pa so vsi bojevniki in prijatelji našega gibanja. Osrednji odbor Zveze bojevnikov, Ljubljana.

— Izprememba rodbinskega imena. Kr. banska uprava dravske banovine je dovolila Francu Slovetu iz Ljubljane izpremembo rodbinskega imena Slove v Slova, kar velja tudi za njegovo ženo in otroke.

— Sv. Cirila in Metoda, ki imata danes svoj god, so sredi vseh stranih dežele počastili s kresovi, ki jih je bilo iz Ljubljane zlasti mnogo videti v planinah, dosti jih je pa gorelo tudi po grčih in vaseh, kar dokazuje, kako globoko je vкорnjenost nacionalna zavest v našem narodu. Današnji dan sicer ni naroden praznik, pač pa god blagovestnikov sv. Cirila in Metoda pri nas po zakonu iz l. 1929 praznujejo vsi državni uradi, po vsej državi pa vsi katoliški državni uradniki kot cerkveni praznik.

— Letna glavna skupščina Jugoslovanske gasilske zveze. Jugoslovanska gasilska zveza v Ljubljani bo imela svojo letno glavno skupščino 9. in 10. t. m. v veliki dvorani Mestnega doma. Skupščina se prične 10. t. m. ob 11.

— Društvo za ustanavljanje šolskih zobnih ambulatorijev je prejelo na razpis nagrade za najboljšo ime društvenih sredstev za zobno nego 42 dopisov s 186 predlaganimi imeni ter se je odločilo za ime »Dentosan«. Upravni odbor se vsem udeležencem natečaja zahvaljuje za številne predloge. Nagrado si delijo: Vladimir Vajda, Moste, Roman Bende, Ptuj, Ana Klemenc, Ljubljana.

— Vreme. Vremenska napoved pravi, da bo lepo in toplo vreme. Včeraj so imeli v Sarajevu in Beogradu dež, drugod je bilo pa oblačno. Najvišja temperatura je znašala v Splitu 34, v Beogradu in Skopju 30, v Zagrebu 29, v Sarajevu 28, v Ljub-

ljani 25,4, v Mariboru 24,2. Davi je kazal barometer v Ljubljani, 764,9, temperatura je znašala 15,4.

— V smrt, ker jo je zapustil mož. Ze včeraj smo poročali, da se je v Zagrebu zastrupila neka služkinja. Gre za 28-letno Jano Šarkanec rojeno Pejič. V smrt je šla zato, ker jo je zapustil mož.

— Novorojenčka zadavila in zakopala v gnoj. Služkinja Jelka Švec, uslužbena pri gostilničarju Horvatiču v Sv. Ivanu zeleni, je pred tremi tedni v staji porodila novorojenčka je pa zadavila in zakopala v gnoj. Oblasti so našle samo še lobanjico nesrečnega otročka. Bajle služkinja ni pri zdravi pameti.

— Brat ubil brata. V Mrzlem polju blizu Duge Rese sta živela brata Ivan in Peter Trupac v najlepši slogi, dokler se Ivan o božici ni oženil. Ivanova žena je pa zanesla med brata razdor, ki je končal zelo tragično. V soboto sta brata delala na polju in Petrova žena jima je prinesla kosilo. Vprašala je Ivana, zakaj jo tako po strani gleda, pa ji je svak odgovoril s krepko zausnjo. Njen mož Peter je porabil koso, hotel navaliti na brata, pa ga je žena zadržala. V nedeljo sta se pa brata zopet sprla, Ivan je iztrgal med ruvanjem Petru iz rok nož in razparal bratu trebuh. Težko ranjenega Petra so prepeljali v bolnico, kjer je pa kmalu umrl.

— Strašna zakonska tragedija. V Zemunu se je odigrala včeraj pretrsljiva zakonska tragedija. Kmetka Gnjeko Markovića sta njegova žena in njen ljubček Janoš Turan zadavila. Žena je obetala ljubčku, da ga vzame, če ji bo pomagal izbežiti se moža. Fant je na to pristal. Ko je mož spal, je vzela žena vrh, fant je pa držal moža za ruke, da je žena zadržala zanjko okrog vratu. Šele ko je potegnila za vrh se je mož zbudil, toda v naslednjem hipu sta žena in njen ljubček močno zategnila vrh in mož se je kmalu zadušil. Orožniki so ženo in njenega ljubčka aretirali.

— Statistiki vampir obojeni na smrt. Včeraj popoldne je bila izrečena pred velikim senatom v Osijeku sodba v obravnavi proti Ivanu Vančuri, znanemu pod imenom »statistiki vampir«. Vančura je umoril železniškega stražnika Jakoba Kumeke in njegovo ženo Marijo. Obojeni je bil na smrt na večnih. Smrtno obsodbo je sprejel apatično.

— Grenčica »Franz-Josef« vztrajno poživlja obrok krvi v spodnjem telesu. — Neprijeten duh v ustih preprečite z grgranjem z odlično Chlorodont ustno vodo. Poskus Vas bo prepričal. Steklenica Din 16.

POSEBNA SENZACIJA:
»TRUPA ORLOV«
Rezervirajte prostore!

Iz Ljubljane

—lj Našega naročnika g. Leopolda Merčuna, krojaškega pomočnika pri tvrdki Elegance, ki nam je bil 20 let zvest, je davi pobrala zavratna in takorekto poliklena bolezen, ki ga je 8 mesecev priklapala na pesteljo. Splošno znani strokovnjak, ki je bil zaradi svojega tihega in dobrosrčnega značaja povsod priljubljen, je bil Ljubljančan in star šele 46 let ter zapušča vdovo Marijo s tremi nepreskrbljenimi otroci. Pogreb simpatičnega moža bo jutri ob 16. z Emonske ceste št. 11 k Sv. Križu. Odličnemu obrtniku blag spomin, oslroteli družini pa naše iskreno sožalje!

—lj Društvo za Aškerjev spomenik je bilo omenjeno v vseh poročilih o lepi sohi pesnika, ki jo je napravil akad. kipar Niko Pirnat in jo sedaj obkinito hvali in občuduje v izloženem oknu Tiskovne zadruge. Šele sedaj nas je pa nek nekdanji odbornik društva informiral, kako je s tem društvom in obenem izrazil željo, naj bi se odzvala akcija za rešitev ostankov društvenega premoženja, ki naj bi postali temelji za postavitev Pirnatovega Aškerjevega spomenika. Po teh informacijah je društvo, ki mu je predsedoval univ. prof. g. dr. Krek, bil tajnik g. Zalar, sekretar filozofske fakultete, za blagajnika g. dr. Kisovec, med drugimi so bili pa v odboru tudi narodni poslanec g. Rasto Pustoslavšek, mag. nadsvetnik p. g. Fran Govekar in pisatelj prof. g. dr. Ivan Lah. Kakor pri Narodni galeriji je tudi temu društvu položil temelji premoženja tedajni krajevski namestnik, minister g. Ivan Hribar, da je imelo društvo za nabiranimi prispevki okrog 20.000 Din denarja, ki ga je blagajnik naravno naložil v banko, kjer je bil zaposlen. Pokojni kipar Fran Berneker je napravil že tudi osutek za Aškerjev spomenik, ki naj bi bil postavljen kot pendant Trubarjevemu spomeniku ob vhodu v glavni dvorred tirolskega parka, a odbor je osutek odklonil. Pri likvidaciji zavoda, kjer je bil društveni denar naložen, je od 20.000 Din ostalo baje še nekaj nad 4000 Din, ki bi jih bilo treba sedaj poiskati, saj bi vsota prav dobro prišla, ko se nam nudi ugodna prilika, da z malim denarjem pesnika Aškerca postavimo dostojen spomenik visoke umetniške kvalitete. Odbor naj se torej potrdi ter zadevo pojasni, saj bi se potem kmalu našla še mala vsota, gotovo bi pa prispevala tudi občina ljubljanska in ostale občine ter razne korporacije, ker je potrebnih 4000 Din le še nekaj tisočakov in spomenik bo v kratkem stal.

—lj Orešanj je bilo davi na trgu vseh na silo. Zdaj se uveljavljajo domače, od kar ni več bosanskih, primorske so pa preveč drage. Največ orešanj prihaja s Dolenjskega, niso pa posebno lepe in slabo so ohranjene. Drage so tudi dovolj, kilogram po 6 Din. Po isti ceni jih prodajo tudi okolici. Domače orešanje pa niso kaj prida, čeprav niso gnile, kisle so in vodene, da je boljše kupiti borovnice.

—lj Čuden hodnik je ob tržni stojnici pri škoftih. Ljudje postanejo na njem nadomada pijani in padajo. Včeraj je padla priletna žena. Sama sebi se je čudila, da je ostala še cela in zdrava. Iz tega hodnika namreč štrle kamenite kocke, ki jih težko opaziš, tem lažje se pa spodtakneš ob nje ter prevračaš kozolet. Z nekakšnim pijetelnim čustvom varujemo te kamne, ker so pač tam že od njega dni, ter so jih seveda ne bo nihče niti dotaknil, kaj še, da bi jih izkopal. Ti kamni so bili baje nekdanj mejniki med posameznimi tržnimi prostori branjev.

—lj K poglavju o škropljenju cest. Dolga Aleševčeva cesta v Sp. Šiški letos sploh še ni bila škropljena, če odštejemo tistih par metrov, ki jih na spodnjem koncu dnevno pasira mestni škropilni voz. Cesta je zelo prašna, ker vozijo po njej material in bližnjih gramoznih jam. Vsak avto dviga zato goste oblake prahu. Posebno trpe stanovalci bližnjih hiš, ko oživi aerodrom. Treba je namreč vedeti, da je Aleševčeva cesta glavna dovozna cesta do letališča. Treba bi bilo pač škropiti tudi to cesto in sicer po možnosti izdatneje, kot se je vršilo to prejšnja leta, ko jo je obiskoval tako težko zaželeni mestni škropilni voz le z na pol odprto pipo.

—lj Delo pri regulaciji Ljubljanice se je začelo davi ob 7. Delavci so v splošnem zadovoljni z včeraj sklenjenim dogovorom. Dela so se lotili tudi s tem večjim veseljem. Upatji je, da se bo zdaj regulacija Ljubljanice srečneje nadaljevala, kot se je začela ter da ne pride več do sporov. Jutri začeta delati zopet dve skupini, prva ob 3., druga pa ob 12.

—lj K poročilu o novih hišah in vilah. V našo sobotno notico o novih hišah in vilah se je vrnila pomota. Ob Domobranski cesti si je zgradil dom lastnik znanega Christofovega zavoda g. Josip Cristof in ne Alojzij.

Letošnja Tour de France

Okrog 140 dirkačev krene jutri na to tradicionalno mednarodno kolesarsko krožno dirko

Ze sedemindvajseto leto se vrši ta veleznimiva mednarodna kolesarska krožna dirka po Franciji. Začenja se v Parizu ter v nekaterih dolgih etapah pelje po večini noma napornih cestah ob nabrežnih mestih Atlantskega oceana in doseže v srednjih etapah vzhodno naporna pirenejskega gorovja. Od tu dalje gre v dve do tri etape čez strme in visoke gore kot so Colle de Tourmalet in C. d'Ausubique, kjer se kakor navadno tudi odloči usoda zmagovalcev, čeprav manjka do konca večših še celih 15 in vel etap. To pa zato, ker si ob koncu etape v teh gorovjih posamezni gorski favoriti pridobijo toliko razlike v času, da si jo, če jim je usoda naklonjena, ohranijo do konca splošne klasifikacije. V lanskem »Touru« si je n. pr. v etapi Pari-Luchon znani francoski dirkač A. Magne pridobil nad 13 minut razlike, ki jo je skoraj nezmanjšano držal do Pariza ter si tako priboril zmago. Za Pireneji gre dalje proti etapi Montpellier, Marseille, Nice) in dalje po alpskih etapah (nekoliko lažje ne-

bo po famozni gorski vožnji Pau—Luchon. četrti po pirenejski etapi Luchon—Perpignan in končno peti dan počitka po etapi Cannes—Nice. Nadaljnji enajst etap se vozi brez vmesnega počitka, seveda ne vtevši noči.

Iz prijav udeležencev je razvidno, da se bodo tu kosali priznani svetovni dirkači. Seveda nista smatrala za potrebno svojo udeležbo Italijana Binda (bivši svetovni prvak) in pa Guerra (sedanji svetovni prvak), ki se raje pripravljata za letošnje svetovno prvenstvo, ki bo v Rimu. Zato pa vidimo na letošnjem »Touru« neustrašnega belgijskega »levas« Demuyssera, kakor so ga Italijani nazivali v nedavni mednarodni krožni vožnji po Italiji. Hrabri Belgijec in pa v prvih šestih etapah tudi Nemec Buse sta namreč s svojo bojevitostjo uprizorila med udeleženci v »Giro d'Italia« tako zmego, da je vožnja postala ena izmed najživahnih kolesarskih borb za vseh 20 let, odkar se ista vrši. Tudi Italijana Pesentija (zmagovalca letošnjega »Giro d'Italia«) vidimo med konkurenti po Franciji skupaj z Di Paccom, ki je v zadnjih etapah »Gira« odstopil. Prav tako so v »Touru« udeleženi tudi v italijanski krožni vožnji se boreči Nemci Tierbach, Stoepeel in Geyer. Udeležba milijena francoske publike. Ch. Pélissierja je postala v zadnjem času dvomljiva, ker se fant nekam slabo počuti; Določeni za francosko skupino hrabri dirkači Le Calvez pa je obločen v vojaško suknjo in je zelo težko pri vojaških oblastih priti do dovoljenja za njegovo pripustitev k dirki.

Kako se bo ta kolesarska borba razvijala, bomo poročali.

Lep uspeh ljubljanskih dirkačev

V nedeljo se je vršila na progi Karlovac—Nekretic—Bosanci—Lašče—Generalski stop—Duga resa—Karlovac (83 km) medklubna dirka, katere sta se udeležila razen velikega števila hrvatskih dirkačev tudi člana ljubljanskega Hermesesa Karel Kesič in Jule Kačič. Kačič je startal v juniorski skupini, ki je štela le nekaj vozačev in je bila puščena s starta pet minut pred množestvilno glavno skupino, v kateri je bil Kesič skupaj z znanim Banekom Šrbilnovičem, Klobučarem, Davidovičem, Sorakom in drugimi. Takoj v začetku si je Kačič pridobil nekaj naskoka in vozil sam nad 20 km, ko ga doleti gumijski defekt. Popravivši tega in vozeč nekaj kilometrov naprej, evo spet druga smola. Medtem ga dobiti zasledovalna četvorica glavne skupine, sestojajo iz Kesiča, Jagra, Miksa in Pintarja, ki vozi kljub slabi in zelo posuti cesti v zelo hitrem tempu naprej, pustivši za seboj vse dirkače glavne in juniorske skupine. Kesič se je s svojo aginostjo posebno odlikoval na dolgih klancih, kjer so se ponavljali neprestani špurti za špurti. To aginost četvorici pa je zadela po prevoženih 50 kilometrih zelo neprijetna smola. Namesto da bi fantje vozili pravo progno, so zaradi pomankanja kontrole zgrešili pot in v nezmanjšanem tempu podili proti Ogulinu. Kesič na tej poti pade in pri tej priliki vpraša mimoidočo žensko, če vozi pravo progno proti Karlovcu. Spoznavši zmoto, obrne nazaj, medtem ko je ostala trojica vrtela naprej. Seveda je bila za to hlabro četvorico vsa dirka izgubljena. Srečnejši tovariši, ki so vozili za ubegli in šli po pravi poti, so se na vsej progi proti Karlovcu srdito borili. Tudi naš Jule se je hrabro držal, neglede na zamudo zaradi dveh defektov, v sprednji poziciji in je bil Banek ter Klobučar v pravo napotje. Večkrat sta ga hotela tovariša na en ali drug način spraviti na led, kar pa nikakor ni šlo, kajti fant ni hotel na limanice, ter se spretno kamikal. Čim bliže proti cilju, tem hušja je postajala borba med

omenjeno trojico. »Još uvijek se ovaj Kraljac drži, pa ne da se nikako nasamariti.« In tako so ti kolesarski borci dosegli cilj, na katerem je bilo zbrano obilo občinstva, v sledečem redu: 1. Banek, Gradjanek (2:33.18), 2. Klobučar, Gradjanek (2:33.18 in pol), 3. Jule Kačič, Hermes (2:34.18), 4. Davidovič, Orao (2:34.22) itd. Tako si je naš Jule pridobil krasen pokalček. Vozilo se je ne glede na slabo stanje proge povprečno po 32,680 km na uro, kar je prav lepa brzina.

POZOR! POZOR!
Globoko
znižane letne cene!
Največji in najboljši film prošle sezone:

PLANINE V

PLAMENIH

Grandiozni velealpski film iz ljutih bojev na zasneženih vrhovih Dolomitov.

Danes ob 4., 7¼ in 9¼ zvečer!!
Elitni kino Matica
Telefon 2124

Tako se rekrutirajo berači

Ljubljana, 5. julija.
Nihče se več ne vpraša, od kod prihajajo berači, ki jih je povsod toliko, da zaradi njih množice ne vidimo več beraštva, ker nam je postalo vsakdanje. Berači so, ki apelirajo na usmiljenje, sklicujoč se na svojo nesrečo in nemoč, na brezposelnost, češ da so lačni in da obupavajo. Srečaš pa tudi takšne, ki že njih zunanost kriči ter nam iztežajo roke, ne da bi se sklicevali na namilo usodo. In vidiš od časa do časa tudi cele družine na cesti, matere z doječimi v naročju in s kopico otrok okrog sebe. Tudi to je že povsem vsakdanji pojav. Nekateri mislijo, da revščina ni tako strašna ter da nekatere matere hočejo samo vzbuhati usmiljenje z dojenčki v naročju kot delajo ciganke. Nekdo je celo trdil, da je videl pijano mater, razcapano in umazano, ki se je komaj držala pokonci ter vlekla dojenčka kot mačka in poleg tega še prosila. Seveda je tudi kaj takšnega mogoče.

Revščina je najogabnejši tvor človeške družbe, ki lahko popolnoma okuži človeka. Revščina in brezdelje demoralizirata ljudi in jih čedalje bolj pehata iz človeške družbe. Toda, če so uničene že matere, ali ni najogabnejši greh, da se družba ne zavzame za njihove otroke, ki rasto v berače in izvržke, ne po svoji krivdi, a bodo morali biti odgovorni pred družbo, ko dorastejo! V Semeniški ulici stoji skoraj vsak dan petljanska družina, beraška družina, še mlada mati s 5-mesečnim otrokom v naročju, mož je star 32 let, dve dekleti pa 5 in 3 leta. Mož pozdravlja mimoidoče ter izteguje roko, toda le malokdo ga opazi, nekateri pa najbrž mislijo, da je ves prizor preračunan in da hoče družina živeti na račun usmiljenja.

— Kako je z vami? Odkod prihajate?
— Slabo je, slabo. V Trbovljah sem delal. Pred letom so me odpustili.
— In zdaj ne morete dobiti dela?
— Hm, seveda ne, in božast me je začela metati.
— Čudno, ali prej niste bili bolni?
— Nisem bil. Tako je pač, — je dejal resignirano in strmel predse, kot da je pač vse popolnoma umljivo in da drugače ne more biti.

— Zdaj me ne meče več tolikokrat, vsak mesec enkrat, samo lišaj se mi je izpustil na glavi.
Potegnil je klobuk z glave. Glava je popolnoma pokrita z belim lišajem.
— Bil sem nekaj časa v bolnici, potem so me pa odpustili.
— V katero občino ste pristojni?
— V litjsko.
— Ali vas ne more vzdrževati?
— Kako, ko nas je pa 150 občanov reževež!
— Kje pa stanujete?
— Kamor pridemo. V kakšnem hlevu ali kozolcu.
— Ali ste vedno v Ljubljani?
— Ne, od časa do časa gremo malo na deželo, potem se pa zopet vrnemo.

Otrok je zajokal v materinem naročju. Neka ženska je postala pozorna, pristopila je in stisnila materi dinar v roko.

Lepite na pisma znamke protituberkulozne lige!

Mis d'Aghonnes

Dustolovke

Roman

— Njegova Visokost postaja otročja, — si je šepetala služkinja, — ne prestopa premlevala in vzdihuje: — Moja oboževana, moja oboževana, pri vas sem se pomladil. — Človek bi mislil, da je star petindvajset let! Ubogi mož! — so pripominjali služabniki smeje.

Zdravnik se ni prav nič motil, ko je dejal sam pri sebi: — Bogme, to je najbolj izmozgan knez, kar sem jih kdaj videl, in vendar sem srečal v življenju mnogo obrabljenih ljudi... Ah, te Parizanke izsesajo iz človeka ves sok, če se ga lote.

Drugo jutro se je prišla gospa de Marillac na lastne oči prepričati, kaj je z ljubčkom njene mlajše hčere.

Vpraševala in nadlegovala je ljudi, ki jih je mogla za hip ustaviti, da je presegalo že vse meje dostojnosti. Nazadnje pa ni prinesla domov nobene razveseljive novice. In tako je dejala Georgetti kislega obraza:

— Knez je bolan, dušica moja. Nikogar ne more sprejeti. Da te obvarujem vsakega razburjenja, sem šla k njemu vprašati, kako se počuti, pa me niso pustili k njemu. Njegova vrata so strogo zastražena.

— Kaj za to! — je menila Georgetta, — knez je zelo trden. Star je res, toda na svetu je mnogo še starejših ljudi, pa se še zelo dobro drže... za mizo. Sicer pa, draga mama, saj sem z malim zadovoljna, zahtevam od njega samo to, da počaka še leto dni, potem, ko bova poročena, pa lahko umre. Če mu pride potem na misel zapustiti me in preseliti se k počitku na oni svet — no, se bomo pa potolažili, saj vemo, da ni nihče neumrljiv, tudi knezi ne.

— Tebi se zdi to igrava, — je dejala gospa de Marillac začudeno.

— Kaj bi vam bilo ljubše, da bi legla v posteljo in zbolela? Ne, mama, ne, nikoli več se ne bom razburjala, pa naj se postavi ves svet na glavo, če hoče. Saj sem se včeraj pri Mauricu preveč prestrašila, da bi si nakopala še enkrat tako neprijetnost na glavo.

Ta čas je bil pa začel snež Vladimir jesti in piti, kar so mu dali; in kmalu je začutil, da se mu moči vračajo. Samo glava mu je bila nekam čudno težka in noge ga niso hotele ubogati.

Vozil so ga po njegovem razkošnem stanovanju in čakali, kdaj bi ga mogli odpeljati na kolodvor, posaditi v poseben vagon in prepeljati v njegovo domovino.

V rodbinskem svetu je bilo sklenjeno, da zahtevajo koristi kneževine, da vidijo ministri, parlament itd., pa tudi dobro ljudstvo kneza takega, kakršen je, da mu bo mogoče zakonitim potom in spoštljivo sneti z glave knežjo kruno, ki jo je bilo treba posaditi na manj klecajočo glavo. Knez ni mogel več

opravljati vladarskih poslov, to je bilo vsem jasno.

Odpeljali so torej kneza Vladimirja, ki je vso pot z drhtečim glasom mrmral: — Kmalu bom videl svojo Georgetto, svojo zlato Georgetto, ona je zelo dražetna, je-li?... Knežna mi bo, svojo državo prodam in ji kupim demantov; to jih bo vesela, moja zlata dušica!... Odkar poznam Georgetto, sem zopet dvajsetletni fant. Ne poveste tega nikomur, ljudje bi me zavladali, toda kar je res je res, pomladil sem se, pa še kako. In zahvaliti se moram za to edino le moji sladki Georgetti.

Odstavljenemu knezu so dali na razpolago palačo, dokaj oddaljeno od njegove mesta, da bi se njegovi zvesti pristaši, če jih je sploh še kaj imel, čim prej naveličali hoditi k njemu.

S tem je bilo konec slave njega, ki se je imenoval Vladimir XIV. in ki je nekoč sanjal celo o razkošju kraljevskega dvora.

Georgetta je zvedela iz novin, kaj se je pripetilo njenemu staremu kavalirju. Z materjo sta imeli mnogo sitnosti z »neotesanimi kmeti« iz Limousina, ki sta se jim prvotno tako navdušeno rogali.

Ker prijatelji grofa de Cizereta niso več mogli rešiti, so si na vse načine prizadevali zvedeti čim prej, kaj je spravilo krepkega in zdravega moža tako nepričakovano in hitro v grob.

Ta čas, ko so truplo obducirali in iskali vzrok nenadne grofove smrti, so slednjič obvestili tudi notarija Dubertina, da je njegov klient v umobolnici umrl. To so storili zelo previdno, da bi se starec preveč ne razburil.

Udarec je bil težak in bolel globoko, toda starec je sprejel vest o grofovi smrti drugače, nego so mislili njegovi znanici.

Notar Benoit Dubertin se je bridko zjokal, ko so mu povedali, da ne bo nikoli več videl Maurica, svojega malega Maurica, kakor ga je nazival v mladosti, ko se je z njim izprehajal po domačem kraju.

Ko je izplakal vse solze, je pomislil takoj na osvetlo, ki mu jo je bil zapustil grof in ki je bila zdaj njegova najsvetejša dolžnost.

Obrnil se je k Paulu Carrieru, rekoč:

— Strašno je pomisliti, da je bilo treba razrezati njegovo lepo telo, da se pokaže, kako je bil umorjen. Rešite njegovo truplo, dragi Paul. Naj ga nam izroče v kakršnemkoli stanju, najino je... odpeljeva ga v Cizeret. Zdjaj moram pa dokazati tem podlim ženskam, da izvršuje grof de Cizeret svojo voljo z mojo pomočjo, čeprav je mrtev. Pišite grofici de Cizeret, da je oporoka njenega moža spravljena pri meni in da so vse grofove zapuščinske zadeve v najinih rokah. Če je je volja, naj pride sama ali pa njen pravni zastopnik k odprečenju oporoke danes ob eni popoldne v pisarno mojega kolega notarija Bourbeaua, kajti sklenil sem nemudoma zapečatiti grofovo hišo v Pa-

rizu. Potem pa pritisneva pečat na grofove nepremičnine še v Cizeretu.

Notar Dubertin je odšel potem v pisarno svojega kolega in čakal, da pride Georgetta, ki ni mogla izostati, misleč, do doli iz moževe zapuščine vsaj nekaj.

In res je kmalu prišla, toda z materjo.

— Pri vas je torej spravljena oporoka nesrečnega grofa de Cizereta? — je vprašala gospa de Marillac z otožnim glasom notarija Dubertina.

— S kakšno pravico me vprašujete o tem? Vi ste tu človek in vas prav nič ne rabimo pri čitanju oporoke, — je odgovoril notar. — Samo grofica sme ostati tu. Njo čaka tu zapuščina.

Rockefeller proti prohibiciji

Vse življenje je bil abstinenc, naenkrat je pa nastopil proti prepovedi alkoholnih pijač

Znani milijarder in človekoljub John D. Rockefeller se je vedno boril proti alkoholizmu in bil je pomenen na svojo mater in staro mater, ki sta vedno molili, da bi bila Amerika rešena alkoholizma. Tem bolj se je začudila Amerika, ko je Rockefeller naenkrat pobegnil iz tabora zagovornikov prohibicije in se pridružil nasprotnemu taboru. Čeprav imajo ameriški listi mnogo važnih političnih in drugih dogodkov, so posvetili Rockefellerjevemu sklepu vsaj toliko pozornosti, kakor novemu davčnemu zakonu.

Sin ustanovitelja dinastije Standard Oil je prišel do svojega sklepa po dolgem razmišljanju. Bil je vedno najmočnejša opora lige, ki si je prizadevala izposlovati prepoved alkohola, in ko je bila uvedena prohibicija, je moralno in denarno podpiral vsako prizadevanje, da bi se določbe prohibicijskega zakona čim strožje izvajale. Naenkrat je pa nastopil proti prohibiciji. O svojem sklepu je obvestil najprej rektorja univerze Columbia Butlerja, in sicer v pismu, kjer pravi:

»Moje sklep vas bo gotovo presenetil, kakor bo presenetil vse moje prijatelje. Že od mladih let sem abstinenc in vse življenje sem se vzdrževal opojnih pijač iz principa. Niti moj oče, niti moj stari oče, niti jaz nismo nikoli pokusili alkoholnih pijač. Moja mati in babica sta se vse življenje borili proti strašnim posledicam pijančevanja in često sta hodili z enako miselnimi ženami v krčme, kjer sta na kolenih prosili pijance, naj se spametujejo.

Rockefeller in njegov oče sta izdala že pred uvedbo prohibicijskega zakona najmanj milijon dolarjev za propagando proti alkoholu. Upala sta, da bo javnost podpirala njuno prizadevanje, kar se je tudi zgodilo, toda kmalu so se pokazale škodljive posledice prohibicijskega zakona, ki so napravile iz Rockefellerja na-

huda bolezen.

— Pravite, da vas boli glava in trga po križu? Koliko ste stari?

— Štiri in dvajset.

— Him, gospa, to pa ne bo kar tako, zdi se mi, da izgubljate tudi spomin.

Mož pod copato.

Paznik: Čujte, kdo je vam pa dovolil sedeti tu na travniku?

— Moja žena.

Papa je kriv.

Gost vpraša prijazno Mihca: Kdo je pa razbil okno, Mihec? Ali ga nisi ti?

— Ne. Mamica ga je, toda kriv je bil papa, ker se je umaknil, ko je letel proti njemu krožnik.

pred leti vzela, je ona odločna zahtevala, da bova živela na kmetih pod skupno streho, v mestu pa ločeno. Gotovo se vam zdi to smešno, toda zagotavljam vas, da je za zakonsko življenje to sijajen recept. Se nikoli se z ženo nisva sprla in najini prijatelji nimajo pojma, da živi moja žena z otroci v mestu. Posečava se, razumeva se prav dobro, oba pa strogo paziva, da se medsebojno ne nadlegujeta. Vsem zakoncem, ki hočejo biti v zakonu srečni in zadovoljni, toplo priporočam ta recept.

Grob sv. Metoda najden?

V okolici Luhačevic na Češkoslovaškem se ljudje zelo zanimajo za važne arheološke izkopnine. Na pobudo stare ljudske vedeževalke Klementine Maštaličeve iz Buchlovic, ki je označila neki kraj v bližini gradu Buchlova za grob sv. Metoda, je začelo arheološko društvo na dotičnem kraju kopati in naletelo je na zelo zanimive izkopnine. Delavci so odkopali pod debelo plastjo gline in peska velik nagrobni kamen, v katerem so vklesane škofovske insignije, mitra in palica ter napis »Sanctus Methodius«. Čim so odkopali ta nagrobni kamen so kopanje takoj ustavili in obvestili državni arheološki komisiji v Brnu in Pragi, da bi prisostvovali odkopavanju, odnosno odpiranju groba.

Velike množice ljudstva iz bližnjih krajev hodijo gledat starinski grob, ki o njem domnevajo, da je grob sv. Metoda. Po drugem poročilu so našli na tem kraju kamen s staroslovanskim napisom. Baš okolnost, da leže skupaj kamni z latinskimi in staroslovanskimi napisom, prča, da je treba sprejeti vest o najdbi groba sv. Metoda z vso rezervo.

Pri isihiasu sledi kožarec naravne »Franz Josefove« grenčice, popite zjutraj na tešče, brez muje izdatno iztrebljenje črevesa, kar povzroči ugoden občutek olajšanja. Zdravniki strokovnjaki pripominjajo, da učinkuje »Franz Josefova« voda sigurno in uspešno tudi pri kongestijah proti jetrom in danksi ter pri končnih žilah, hemeroidih, oboleni prostati in katarju mehurja. »Franz Josefova« grenčica se dobi v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Lovska latinščina.

— Z lova, prijatelji? In praznih rok? — Kaj še, mnogo divjačine sem nastreljal. 14 zajcev, 10 fazanov in 20 jerebic, pa sem dal vse siromašnemu dečku. — Sakra, to je moral biti pravi atlet, da je vse to nesel.

Nova služkinja.

— Kako to, Marička, da ste bili v zadnjih treh službah povsod samo po 14 dni? — Odpovedni rok je kriv, milostiva; pred 14 dnevi ni mogoče zapustiti službe.

VI 26341/1932

8690

Razpis!

Mestno načelstvo v Ljubljani razpisuje

izvršitev pleskarskih del na litoželeznem mostu za bolnico v Ljubljani.

Razpisni pripomočki se dobe v mestnem gradbenem uradu, Nabrežje XX. septembra št. 2/II, vložišče med uradnimi urami od petka, dne 1. julija 1932 naprej.

Pravilno opremljene ponudbe je vložiti istotam do petka, dne 15. julija 1932 do 11. ure popoldne.

Mestno načelstvo v Ljubljani, dne 2. julija 1932.

Zupan in mestni načelnik: Dr. Dinko Puc l. r.

Mestna hranilnica ljubljanska

Ljubljana, Prežernova ulica 3 je največja regulativna hranilnica v Jugoslaviji.

Ima vlog nad 480.000.000 Din

Za vse vloge jamči ljubljanska mestna občina z vsem svojim premoženjem in z davčno močjo. Vse naložbe obrestuje kar najbolj ugodno. Posojila se dovoljujejo na posestva, menice in vrednostne papirje čim najceneje.

Za male trgovce in obrtnike ima posebno KREDITNO DRUŠTVO, za pupilne naložbe pa SODNI DEPOZITNI ODDELEK. Za varčevanje mladine izdaja DOMAČE HRANILNIKE, za pošiljanje po pošti pa svoje polonizice.

Telefon št. 2016 in 2616.

Poštni čekovni račun št. 10.533.

Uradne ure za stranke so od 8. do 12 1/2.

Mali oglasi

Vsaka beseda 50 par. Plača se lahko tudi v znakih. Za odgovor znakom! — Na vprašanja brez znank ne odgovorjamo — Najmanjši oglas Din 5.—

GLASPA
GRAMOFONSKÉ PLOŠČE
PO 1.— Din
posojuje »Slagora«, Aleksandrova cesta 4 (pasaža »Viktorica« palače) 70/T

NOTE
Prodamo krasen klavir, tolkala (Schlagwerk) ter več 100 komadov not za salonski orkester. Naslov v upravi »Slov. Narod«. 2681

PRODAM
PRODAJALO SE BO
dne 6. julija 1932 od 8. ure dalje na licu mesta v Oveči št. 36 v konkurzno maso Antčević spadajoče predmete, kakor: kletarska oprema, sodi, vino, kis, likerji, malinov sok, steklenice, pisarniška oprema, pohištvo, slike, preproge, jedilni pribor, drva, 1 štirisedežen avto itd. — Informacije daje pisarna dr. Ivo Benkovića, Ljubljana, Aleksandrova cesta 2/II. 2692

SLUŽBE
SLOVENKO
marljivo, solidno in resno — isčem kot točajko za svojo gostilno na Sušaku proti procentom, dočim gre kuhinja in jestvina na njen račun. Potrebnega kavicja od 3000 do 5000 Din. Ponudbe po možnosti s sliko na naslov: Marija vd. Čanić, Sušak, Račkova ulica št. 64.

SLUŽKINJA
ki zna tudi kuhati in je vajena vseh hišnih del, išče službo. — Ponudbe na upravo »Slov. Narod« pod »Fridna in zanesljiv« 2662c.

BRIVSKI POMOČNIK
dober delavec in budi štucer, išče službo. — Edgar Bercko, Poljčana. 2665

FOTOGRAF
retušer in operater za na prostem, soliden, s primerno obleko se sprejme za takoj. — Foto »Pelikan«, Rogoška Slatina. 2690

UCENKO
staro 14—16 let, z znanjem nemškega jezika, pošteno in marljivo, iščem za boljše cvetličarno — z vso oskrbo. Franjo Rytif, salon cvijeća, Sarajevo, Aleksandrova 52. 2678

NEPREMIČNOSTI
ENODRUŽINSKA HIŠA
nova, radi prevzema posestva za 55.000 Din naprodaj. Ob nedeljah daje pojasnila Križnar, Primskovo 123, Kranj. 2670

POSESTVO Z GOSTILNO
do 80.000 Din kupim. Naslov: M. Gril, Studence pri Poljčani. 2669

LEPO POSESTVO
z milom, žago in 8 orali prvovrstne zemlje, na prometni točki v celjakem okraju blizu Dobrnških toplic poceni prodaja Vogninec, Pobrežje-Maribor.

POSLOVN. LOKAL
v palači »Dunav«, Beethovnova ulica, se odda s 1. avgustom. Poizve se pri Splošnem jugoslovanskem bančnem društvu, palača »Dunav«, Ljubljana, Aleksandrova cesta. 2683

STANOVANJA
ENOSOBNO STANOVANJE s kuhinjo oddam. — Naslov v upravi »Slov. Narod«. 2687

MALI OGLASI

V SLOV. NARODU SO NAJCENEJŠI BESEDA PO 50 par POSLUŽUJTE SE UGODNE PRILIKE!

LOKAL V CENTRUMU
pripraven za vsako obrt, oddam s 1. avgustom. — Naslov v upravi »Slov. Narod«. 2682

LOKAL
za pisarno ali trgovino oddam tako ali pozneje. Vprašati pri D. Rovšek, fotograf, Ljubljana, Kolodvorska ulica 35. 2684

DOPIŠOVANJE
URADNIK (LOGNEC)
ne po svoji krivdi, želi znanja s samostojno damo do 26 let staro. Samo resne ponudbe s polnim naslovom pod »Sreča 2663c« na upravo »Slov. Narod«. Tajnost strogo zajamčena.

KUPIM
MIZARSKO ORODJE
staro kupi — Springer, Hrastje št. 18, pošta Moste. 2679

BARJENE SODE
od 100—500 litrov in od 2500 do 5000 litrov, v vsaki količini kupim. Ponudbe z navedbo cene, kakovosti in količine poslati na naslov: Gabrij Ivana, Subotica, Mažuraničeva ulica št. 19. 2668

ODDAM STANOVANJE
s tremi sobami. — Stari trg št. 24, II. nadst. 2691

DVA DIJAKA
iščeta snažno sobico z zajtrkom, blizu srednje Tehnične šole v Ljubljani. — Ponudbe na: Velikanje, Zabukovca, pošta Griže. 2676

RAZNO
NOGAVICE
damske svilene, perilo SRAJCE
LJUDEVIT GLUHAR
Gospodarska 16 (pri Levu) 56/T

TRPEZNI AFRIK MODROCI
samo Din 220.—
spalne fotelje, fino izdelane, Din 1800.— prodaja

LOKAL V CENTRUMU
pripraven za vsako obrt, oddam s 1. avgustom. — Naslov v upravi »Slov. Narod«. 2682

LOKAL
za pisarno ali trgovino oddam tako ali pozneje. Vprašati pri D. Rovšek, fotograf, Ljubljana, Kolodvorska ulica 35. 2684

DOPIŠOVANJE
URADNIK (LOGNEC)
ne po svoji krivdi, želi znanja s samostojno damo do 26 let staro. Samo resne ponudbe s polnim naslovom pod »Sreča 2663c« na upravo »Slov. Narod«. Tajnost strogo zajamčena.

KUPIM
MIZARSKO ORODJE
staro kupi — Springer, Hrastje št. 18, pošta Moste. 2679

BARJENE SODE
od 100—500 litrov in od 2500 do 5000 litrov, v vsaki količini kupim. Ponudbe z navedbo cene, kakovosti in količine poslati na naslov: Gabrij Ivana, Subotica, Mažuraničeva ulica št. 19. 2668

ODDAM STANOVANJE
s tremi sobami. — Stari trg št. 24, II. nadst. 2691

DVA DIJAKA
iščeta snažno sobico z zajtrkom, blizu srednje Tehnične šole v Ljubljani. — Ponudbe na: Velikanje, Zabukovca, pošta Griže. 2676

RAZNO
NOGAVICE
damske svilene, perilo SRAJCE
LJUDEVIT GLUHAR
Gospodarska 16 (pri Levu) 56/T

TRPEZNI AFRIK MODROCI
samo Din 220.—
spalne fotelje, fino izdelane, Din 1800.— prodaja

ČEVLJI
NA OBROKE
»TEMPO«, Gledališna ulica 4 (nasproti operi).

DINARJEV 125.—
1 m³ žaganih bukovih drv prva kakovosti nudi — Velepč, Sv. Jerneja cesta št. 25. — Telefon 2708. 23/T

Najcenejši nakup!
KONFEKCIJA — MODA
ANTON PRESKER,
Ljubljana, Sv. Petra c. 14

TRPEZNI AFRIK MODROCI
samo Din 220.—
spalne fotelje, fino izdelane, Din 1800.— prodaja

RUD. SEVER,
LJUBLJANA, Marijin trg 1
Telefon 2622

VEZENJE ZAVES, PERILA, MONOGRAMOV
ENTLANJE, AZURIRANJE, PREDTISKANJE
»BRED« ŽEPNI ROBCI, RAZNA PREDTISKANA ŽENSKA ROČNA DELA

RAZNO
NOGAVICE
damske svilene, perilo SRAJCE
LJUDEVIT GLUHAR
Gospodarska 16 (pri Levu) 56/T

KUPIM
MIZARSKO ORODJE
staro kupi — Springer, Hrastje št. 18, pošta Moste. 2679

BARJENE SODE
od 100—500 litrov in od 2500 do 5000 litrov, v vsaki količini kupim. Ponudbe z navedbo cene, kakovosti in količine poslati na naslov: Gabrij Ivana, Subotica, Mažuraničeva ulica št. 19. 2668

ODDAM STANOVANJE
s tremi sobami. — Stari trg št. 24, II. nadst. 2691

DVA DIJAKA
iščeta snažno sobico z zajtrkom, blizu srednje Tehnične šole v Ljubljani. — Ponudbe na: Velikanje, Zabukovca, pošta Griže. 2676

RAZNO
NOGAVICE
damske svilene, perilo SRAJCE
LJUDEVIT GLUHAR
Gospodarska 16 (pri Levu) 56/T

TRPEZNI AFRIK MODROCI
samo Din 220.—
spalne fotelje, fino izdelane, Din 1800.— prodaja

Makarska

Najcenejše in najlepše morsko kopališče na Jadranu